איכרפו דדיך לא הודרת בך אישתדו דדיך נמי לא הודרת בך דכולי עלמא מידא אתחתון סמכינן מנלן אמר רב יהודה אמר רב וכן *תנא דבי ר' ישמעאל אמר קרא °איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם השוה הכתוב אשה לאיש לכל עונשין שבתורה מה איש בסימן אחד אף אשה בסימן אחד ואימא או האי או האי כאיש מה איש תחתון ולא עליון אף אשה תחתון ולא עליון תניא נמי הכי א"ר אליעזר בר' צדוק כך היו מפרשין ביבנה ואמרו *כיון שבא תחתון שוב אין משגיחין על עליון תניא רשב"ג אומר בנות כרכים תחתון ממהר לבא מפני שרגילות במרחצאות בנות כפרים עליון ממהר לבא מפני שטוחנות ברחים ר"ש בן אלעזר אומר בנות עשירים צד ימין ממהר לבא שנישוף באפקריסותן בנות עניים צד שמאל ממהר לבא מפני ששואבות כדי מים עליהן ואיבעית אימא מפני שנושאין אחיהן על נססיהן ת"ר צד שמאל קודם לצד ימין רבי חנינא בן אחי ר' יהושע אומר מעולם לא קדם צד שמאל לצד ימין חוץ מאחת שהיתה בשכונתי שקדם צד שמאל לצד ימין וחזר לאיתנו ת"ר *כל הנבדקות נבדקות על פי נשים *וכן היה רבי אליעזר מוסר לאשתו ורבי ישמעאל מוסר לאמו רבי יהודה אומר לפני הפרק ולאחר הפרק נשים בודקות אותן תוך הפרק אין נשים בודקות אותן שאין משיאין ספקות על פי נשים ר"ש אומר *אף תוך הפרק נשים בודקות אותן ונאמנת אשה להחמיר אבל לא להקל כיצד גדולה היא שלא תמאן קטנה היא שלא תחלוץ אבל אין נאמנת לומר קטנה היא שתמאן וגדולה היא שתחלוץ אמר מר רבי יהודה אומר לפני הפרק ולאחר הפרק נשים בודקות אותן בשלמא לפני הפרק בעי בדיקה דאי משתכחי לאחר הפרק שומא נינהו אלא לאחר הפרק למה לי בדיקה והאמר רבא *קטנה שהגיעה לכלל שנותיה אינה צריכה בדיקה חזקה הביאה סימנין כי אמר רבא חזקה למיאון אבל לחליצה בעיא בדיקה תוך הפרק אין נשים בודקות אותן קסבר תוך הפרק כלאחר הפרק (דמי) ולאחר הפרק דאיכא חזקה דרבא סמכינן אנשים ובדקי (א) תוך הפרק דליכא חזקה דרבא לא סמכינן אנשים ולא בדקי נשים ר"ש אומר אף תוך הפרק נשים בודקות אותן קסבר תוך הפרק כלפני הפרק ובעיא בדיקה דאי משתכחי לאחר הפרק שומא נינהו ונאמנת אשה להחמיר אבל לא להקל האי מאן קתני לה איבעית אימא רבי יהודה ואתוך הפרק

ואיבעית

במדבר ה

איכרפו. כשהסמילו לגדל ולעקן: אישתדו. גדולות כל לרכן כשדים גמורים. לשון אחר איכרפו נפסו ממישוך מלרים כלומר לקים על ידם לישמדו יכשו ולא מלאמי: איש. אין בו סימן עליון שאין בו סימן דדים משמשים: תניא נמי הכי. דאמסתן סמכינן: שטוחנות ברחים. ומתוך שמנידות זרועותיהן מדיר מפספסים דדיהן: שנישוף. פריי"ר בלע"ז כמו (יומא דף ג) מטוה לשפשף: אפקריסותן. מעפורת והוא קודר ותולה על דד הימין אבל בנות עניים אין להן מעפורת: על גססיהן. על לדיהן. על לד מנשאו מתרגמינן על גססיהן מטנטלון (ישעיה ס): לפני הפרק. קודם שנת נדרים שאפילו הביאה שומא ניהו וקטנה היא: נשים בודקות אותן. דבין אמרו איתנהו בין אמרו ליתנהו בקטנה מחזקינן לה ולאו עלייהו סמכינן ובדיקתן להכי מהניא דאי משתכח נה הני גופייהו לאחר הפרק אמרינן שומא ניהו כדמפרש לקמן ולאחר הפרק נמי אי אמרי איתנהו מהימני ותלנה דהא אורחא הוא למיהוי לה ואי אמרי ליתנהו לא ממאנת דחיישינן שמא נשרו הלכך אנשים לא סמכינן: תוך הפרק. דמספקא לאו גדולה היא ואי משתכחי מחזקינן לה בגדולה: אין נשים בודקות אותן. שאין נשים כדאי לסמוך עלייהו להתיר ספקות על פיהן ולומר גדולה היא שתחלוץ וס"ל לרבי יהודה הביאה שתי שערות תוך הפרק סימן הוא כלאחר הפרק הלכך לא מהימנן והכי מפרש לה לקמן: ר"ש אומר כו'. מפרש לקמן: דאי משתכחי. השתא אמרינן נמי לאחר הפרק שומא ניהו ולא תלינה אי לא אתו בה אמריני ולהכי הוא דמהימני(ב) למיאון להחמיר שלא תמאן: אבל לחליצה בעיא בדיקה. ואשה נאמנת עליה הואיל ולאחר הפרק הוה ואורחא למהוי לה כדפרשינן לקמן לאחר הפרק דאיכא חזקה דרבא סמכינן אנשים: ר"ש קסבר תוך הפרק כלאחר הפרק (דמי) ולאחר הפרק דאיכא חזקה כו'. והכי פירושא תוך הפרק להכי לא מהימנא דקסבר רבי יהודה תוך הפרק אם הביאה אמרינן סימן הם וגדולה היא הלכך אתי למשרי מידי דלאו אורחא ע"פ נשים דלאו כהלכתא דלת"ג שנאמנות הן לאחר הפרק התם הוא דליכא חזקה דרבא אבל תוך הפרק כו': ר"ש אומר כלפני הפרק דמי. ושומא ניהו הלכך לאו עלייהו סמכינן למימר גדולה היא או קטנה היא ולהכי הוא דמהני דאי משתכחי לאחר הפרק שומא ניהו: הא מאן קתני לה. דהא (ג)אלדר"ש לא מתוקמא דכיון דאמר תוך הפרק כלפני הפרק אי בדקו לה תוך הפרק מאי גדולה היא שלא תמאן איכא והא אמרת אפי' משתכחי שומא ניהו: אי בעית אימא רבי יהודה ואתוך הפרק. דקאמר אין הנשים בודקות אותן דתוך הפרק כלאחר הפרק דמי ואי לא בדקו שפיר אתי למימר לקטנה דגדולה היא וקמ"ל דלהחמיר מהימנא אבל לפני הפרק ליכא למימר גדולה שלא תמאן דהא אפילו הביאה דברי הכל שומא ניהו ולאחר הפרק אפילו להקל קאמר רבי יהודה מהימנא:

ואיבעית

רבן שמעון בן גמליאל אומר בנות כפרים כו'. פליג אדרבנן דאמרי בכולהו ממהר לבא התחתון ואדר"מ נמי פליג דהא ר' מאיר לא מפליג בין כרכים לכפרים: **בשלמא** לפני הפרק כו' דאי משתכחי לאחר הפרק שומא ניהו. פירש בקונט' ולא תחלוץ והדין עמו א) דליכא לפרושי שומא ניהו ותמאן דהא קתני בסיפא דאינה נאמנת לומר קטנה היא ותמאן וא"ת אמאי בודקין אותה לא תבדוק ותחלוץ לאחר הפרק דהא השתא סבר המקשן דחזקה דהביאה סימנין דקאמר רבא דאית לחליצה ולמאי דמשני נמי דבחליצה בעי בדיקה כבדוק אחר הפרק ותו לא דליכא למיחש שמא מלפני הפרק באו והוו שומא דהא דוקא כי ראו אותם לפני הפרק קאמר הכא דשומא ניהו אבל אם לא ראו אותם מקודם משמע דאין לנו לחוש ובכולהו מעשה חליצה (יבמות דף קה:) נמי דאמר ליה רבי לאבכן זיל בדקה משמע לא בדקוה לפני הפרק וכן משמע בפרק מי שמת (ב"ב דף קנו.) גבי בני ברק דקאמר מהו לבדקן אלמא אי משתכחי בהו סימנים לא אמרינן דלפני הפרק באו וי"ל דהא דקאמר דבודקין אותן היינו לכתחילה א"נ בודקין לאו דוקא אלא כלומר דאם בדקו דמהני בדיקתן קאמר וא"ת אמאי פריך אלא לאחר הפרק למה לי בדיקה הא נפקא מינה שאם בדקו ולא מצאו שום שערות או שמצאו אותן שערות עצמן דאינה חולצת כמו שאנו מפרשים בדיקה דלפני הפרק וי"ל לומר דהך בדיקה דלאחר הפרק משמע ליה דהיינו להחזיקה כגדולה דאי להחזיקה כקטנה א"כ תוך הפרק אמאי אינן נאמנות השתא אחר הפרק נאמנות כ"ש תוך הפרק ולכך פריך דבלא בדיקה נמי מחזקינן לה כגדולה: **איבעית** אימא רבי יהודה ואתוך הפרק ואי בעית אימא ר' שמעון כו'. וא"ת ומאי קאמר דנאמנת לומר גדולה היא שלא תמאן מה לריך לנאמנות הא בלאו הכי לא ממאנת ואפילו אמרה קטנה היא אינה נאמנת כדקתני סיפא אבל אינה נאמנת לומר קטנה היא ותמאן וי"ל דנפקא מינה שאם בדקו אנשים אחר בדיקתה ולא מצאו שערות אפ"ה לא תמאן ואי לאו נשים הוה ממאנת שפיר דאפילו למ"ד חוששים שמא נשרו היינו דוקא לאחר הפרק לר' יהודה משום דרבא דחזקה שהביאה סימנין אבל תוך הזמן לרבי יהודה דליכא חזקה או אחר זמן לר"ש ב) דלית ליה חזקה דרבא אין חוששין שמא נשרו והשתא שאמרו הנשים שיש שערות נאמנות ולא תמאן ואע"ג דאפילו תוך הזמן לר' יהודה דליכא חזקה או אחר זמן לר"ש אינה ממאנת אהני חזקה דרבא לבדקו ולא מצאו שערות דמשום חזקה אמרינן דנשרו כדפסיק לעיל והלכתא חוששין שמא נשרו והוא שבעל לאחר זמן וא"ת ונאמנת לומר קטנה היא שלא תחלוץ מאי אהני נאמנת הלא אפילו אמרה יש שערות אינה נאמנת כדקתני סיפא אינה נאמנת לומר גדולה היא כו' *וי"ל דנאמנת לומר שאותן שערות היו קודם הפרק דאי לאו האשה הוה אמינא אחר הפרק באו והלכה *) כדפריך לעיל:

ואיבעית

*) נ"ל כדפרישית

נר מצוה

א [מיי' פי"ז מהל' איסורי ביאה הל' כ]:

ב א מיי' פ"ב מהל' אישות הל"ט:

ד ב ג ד מיי' שם הל"ב ופ' במ"מ ובכ"מ ובל"מ סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קנה סעיף טו [וכרב אלפס יבמות פי"ג דף טו:]:

ה [מיי' שם הל' יא טוש"ע שם סעי' יד]:

ו [מיי' פ"ה מהל' יבום הל' יז טוש"ע שם סעי' יט]:

◆

תוספי הרא"ש

ר"ג אומר בנות כפרים עליון ממהר לבוא. פליג אדרבנן דקאמרי אי אפשר ולא קא מפליגי ופליג נמי אר' מאיר דאמר אפשר ולא מפליג בין כרכין לכפרים: כיצד גדולה היא שלא תמאן. תימה אמאי אצטי נאמנות דידה בלא בדיקה דידה לא מהמנת דחיישינן שמא הביאה סימנין לר' יהודה תוך הפרק ולר' שמעון אחר הפרק והו אפי' אי אמרה ליכא שערות לא מהימנא כדקתני סיפא ואינה נאמנת לומר קטנה היא שתמאן כ"ש דאם אמרה דאיכא שערות שלא תמאן וי"ל דנפקא מינה דאי אמרה איכא שערות ואח"כ בדקוה אנשים ואמרו דליכא שערות ואיכור נשרו ולא תמאן אבל אי לאו דיבורה היא מהמנת אפי' למ"ד חיישינן שמא נשרו ה"מ לאחר הפרק דאיכא חזקה דרבא אבל תוך הפרק לא: וקטנה היא שלא תחלוץ. תימה אמאי אצטי נאמנות דידה מכלל לא חלצה. ועוד אפי' אמרה דיש שערות לא חלצה כדקתני סיפא אינה נאמנת לומר גדולה היא שתחלוץ כ"ש שאם אמרה קטנה היא שלא תחלוץ. ור"ל דאצטי נאמנות דידה לומר דהני שערות הוו קודם הפרק ולא תחלוץ ואי לאו דיבורה ה"א לאחר הפר' באו ותחלוץ. ותימה תוך הפרק אמאי אין נאמנת לר' יהודה לומר קטנה שתמאן. ועוד אפי' בסתמא נמי תמאן דהא כי אמר רבא חזקה הביאה סימנין ולא תמאן בסתמא היינו לאחר הפרק שכבר הגיעה לכלל אבל תוך הפרק תמאן בסתמא כ"ש אם בדקוה נשים ואמרו אין לה שערות שתמאן וכן לר' שמעון אחר הפרק תמאן אפי' בסתמא כיון דלית ליה חזקה דרבא וכ"ש על פי נשים. ור"ל דלשלם לא מהמנת בסתמא כיון דלית ליה חזקה ותח"ג על פי נשים. והא דאמר רבא דחזקה הגיעה לכלל שנותיה אמרינן חזקה הביאה סימנין אבל קודם לכן לא היינו כשבעל ראשי' בדקוה אנשים ולא מצאו שערות אינה מהמנת דאמרינן חזקה הביאה שערות ונשרו אבל תוך הפרק אפי' בעל ובדקוה אנשים ולא מצאו שערות ממאנ' ולא חיישינן שמא נשרו:

בשלמא לפני הפרק בעי' בדיקה כו' משתכחי לאחר הפרק [illegible]

לא בדיקה לפני הפרק וכן [illegible]

לעזי רש"י

פריי"ר. לשפשף, להשתחק.

יבמות סה ב"ק פג. סוטה כ: קדושין לה. פסחים מג. סוכה כב:

מוסף רש"י

לכל עונשין שבתורה. לאו דוקא, דאכל עשה לא הוי עונש, הלכך מלות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות, אבל לא תעשה בין שהזמן גרמא בין שלא הזמן גרמא נשים חייבות (יבמות פד:) מכאן שהנשים חייבות על כל לא תעשה שבתורה, שהרי ענשן מלקות (פסחים מג.).

◆

גליון הש"ס

תוס' ד"ה איבעית וכו' וי"ל דנאמנת לומר שאותן שערות. תמוה לי [illegible]

[לעיל מו.]

◆

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תוס' ד"ה בשלמא וכו' דליכא לפרושי שומא ניהו ותמאן. ע"כ עיין [illegible]

ב] ד"ה איבעית וכו' דלית ליה חזקה דרבא אין חוששין. ע"ע עיין [illegible]

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' סמכינן אנשים ובדקי נשים תוך: (ב) רש"י ד"ה דאי משתכחי וכו' הוא דמהימני כצ"ל: (ג) ד"ה הא מאן קתני לה דהא לר"ש לא מוקמא כו':

ה) [illegible]